

МІЖНАРОДНА УЧАСТЬ ВЧЕНИХ ІНСТИТУТУ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г.С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ У СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ

За результатами участі вчених Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України у XXII Європейському конгресі з організаційної психології та психології праці, 21-24 травня 2025 р., м. Прага

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7148>

КАРАМУШКА

Людмила Миколаївна
доктор психологічних наук,
професор, дійсний член
(академік) НАПН України,
заступник директора з
науково-організаційної
роботи та міжнародних
наукових зв'язків, завідувач
лабораторії організаційної
та соціальної психології
Інституту психології імені
Г.С. Костюка НАПН України,
м. Київ, Україна

КРЕДЕНЦЕР

Оксана Валеріївна
доктор психологічних наук,
професор, провідний
науковий співробітник
лабораторії організаційної
та соціальної психології
Інституту психології імені
Г.С. Костюка НАПН України,
м. Київ, Україна

ТЕРЕЩЕНКО

Кіра Володимирівна
доктор психологічних наук,
провідний науковий
співробітник лабораторії
організаційної та соціальної
психології Інституту
психології імені Г.С. Костюка
НАПН України,
м. Київ, Україна

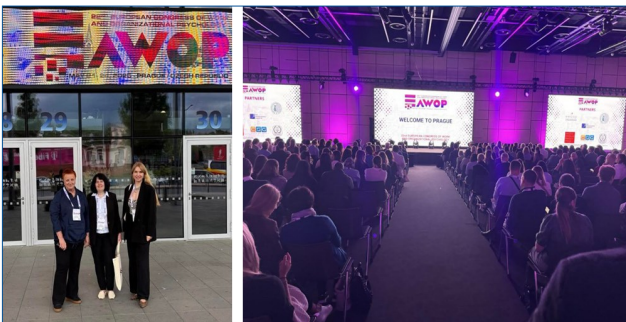

Анотація. Представлено інформацію про участь наукових працівників Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України у XXII Європейському конгресі з організаційної психології та психології праці (Congress EAWOP 2025) (21-24 травня 2025 р., м. Прага). Надано загальну характеристику про конгрес, зокрема щодо його учасників, основних форм роботи, ключових тем. Описано основні види активності українських науковців: участь у засіданні Установчої ради та Генеральної Асамблеї EAWOP; представлення результатів власних наукових досліджень; зустрічі з провідними фахівцями у цій сфері та визначення форм

подальшої співпраці. Охарактеризовано найбільш актуальні напрями досліджень, які обговорювались на конгресі: забезпечення психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій в умовах соціальних криз; розвиток особистісної та організаційної резильєнтності персоналу організацій; психологічні особливості використання різних форм організації роботи (віддаленої роботи, дистанційної роботи, змішаної роботи та ін.); психологічні аспекти впливу штучного інтелекту (AI) на роботу; психологічні наслідки введення 4-х денного робочого тижня (4DWW); особливості токсичних та підтримуючих організаційних культур та ін.

Ключові слова: психічне здоров'я; психологічне благополуччя; резильєнтність; віддалена робота; штучний інтелект; токсичні організаційні культури; підтримуючі організаційні культури; організаційна психологія; психологія праці; конгрес.

Вчені лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України Людмила Миколаївна Карамушка, завідувач лабораторії, дійсний член НАПН України, доктор психологічних наук, професор; Оксана Валеріївна Креденцер, провідний науковий співробітник лабораторії, доктор психологічних наук, професор; Кіра Володимирівна Терещенко, доктор психологічних наук, взяли участь у XXII Європейському конгресі з організаційної психології та психології праці (EAWOP Congress 2025) (European Agency for Safety and Health at Work, 2025). XXII Європейський конгрес з організаційної психології та психології праці відбувся 21-24 травня 2025 р. у місті Прага (Чеська Республіка) та є одним із найбільш популярних напрямів психології.

Організаторами конгресу виступили: Європейська Асоціація організаційних психологів та психологів праці (European Association of Work and Organizational Psychology, EAWOP) і Чеська Асоціація психологів праці та організаційних психологів (Czech Association of Work and Organizational Psychologists, ČAPPO). Слід зазначити, що такі конгреси відбуваються регулярно, один раз на два роки, в одній із європейських країн.

Понад 2 тис. учасників, представників академічної та практичної психології із 51 країни (чотирьох континентів), взяли участь у конгресі. На конгрес подано 1677 тез, зроблено 855 усних доповідей, організовано 387 постерних сесій, 165 симпозіумів, 19 панельних дискусій тощо.

Ключовими темами конгресу стали такі:

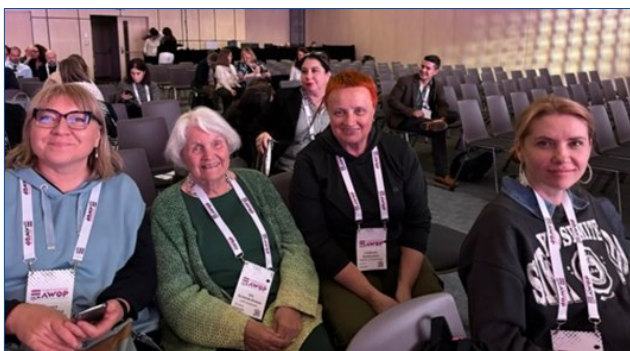
- кар'єра, працевлаштування та підприємництво;
- коучинг, наставництво, навчання та розвиток: корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) та сталий розвиток;
- контрпродуктивна поведінка (наприклад, булінг, мобінг);
- прийняття рішень, комунікація та конфлікти; різноманітність, рівність та інклюзія;
- емоції та емоційна праця;
- глобальні/крос-культурні проблеми;
- групи та команди;
- охорона здоров'я та безпека праці;
- інновації, креативність та технології;
- аналіз, дизайн та моделювання компетенцій роботи;
- лідерство та послідовники;
- мотивація та ефективність;
- організаційна структура, культура та зміни; особистість, вимірювання та оцінювання;
- методологія наукових досліджень;
- кадровий склад, стратегії відбору, утримання та розміщення персоналу;
- стрес, психічне здоров'я та благополуччя;
- впровадження розробок організаційної психології та психології праці в таких сферах, як спорт, охорона здоров'я, армія, освіта; взаємозв'язок між роботою та особистим життям.

Співробітники лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту активно долучилися до основних заходів конгресу. 21 червня 2025 р. взяли участь у **засіданні Установчої ради EAWOP 2025** (EAWOP Constituent Council Meeting 2025) як члени Виконавчої дирекції Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці, з якою тісно взаємодіє лабораторія органі-

заційної та соціальної психології. Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці є учасником-засновником Європейської Асоціації організаційних психологів та психологів праці (EAWOP) з 2005 р. На засіданні обговорено низку актуальних питань діяльності EAWOP, які, без сумніву, є значущими і для українських організаційних психологів та психологів праці і виступають предметом їх активності: посилення співпраці організаційних психологів та психологів праці із державними та громадськими організаціями, стейкхолдерами; підтримка творчих ініціатив щодо взаємодії науки і практики; впровадження заходів щодо підтримки молодих вчених; впровадження ініціатив щодо проведення он-лайн вебінарів, літніх шкіл та ін.

22 червня 2025 р. українські вчені як делегати від Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці взяли участь у *Генеральній Асамблеї EAWOP* (General Assembly EAWOP), під час якої обговорено такі питання: звіт Президента EAWOP (за два роки); вибори нових членів координаційного комітету EAWOP; фінансовий звіт EAWOP; затвердження бюджету та членських внесків EAWOP; звіти про діяльність журналів EAWOP; звіт про EAWOP інкубатор; вибори нових засновників EAWOP; проведення наступного конгресу EAWOP (26-29 травня 2027 р., м. Ліон, Франція) та ін.

Крім того, 24 травня 2025 р. на он-лайн платформі конгресу науковцями представлено *результати власного дослідження* «Tolerance for uncertainty and its relationship with mental health and well-being of healthcare workers», виконаного в рамках наукового дослідження лабораторії,

присвяченого вираженості толерантності до невизначеності та його зв'язку з психічним здоров'ям та благополуччям персоналу організацій (на матеріалі персоналу медичних організацій) (Karamushka, Tereshchenko, Kredentser & Ivkin, 2025).

Під час конгресу проведено низку зустрічей з провідними фахівцями в сфері організаційної психології та психології праці і обговорено питання подальшої співпраці (проведення спільних вебінарів, участь у конгресі Польської Асоціації організаційних психологів у 2026 р., участь у підготовці монографії про розвиток організаційної психології та психології праці в Європі тощо). Зокрема, відбулися зустрічі з науковцями та практиками:

а) президентом EAWOP, професором *Evan-gelia Demerouti* (Нідерланди);

б) відомими зарубіжними вченими і практиками, почесними членами Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці, які неодноразово відвідували Україну та допомагали професійному зростанню українських організаційних психологів у довоєнний період: професором *José María Peiró* (Іспанія); професором *Wilmar Schaufeli* (Нідерланди); dipl.-psych. *Ute Schmidt-Brasse* (Німеччина);

в) вченими та практиками, які тісно взаємодіють з Українською Асоціацією організаційних психологів та психологів праці та підтримують її

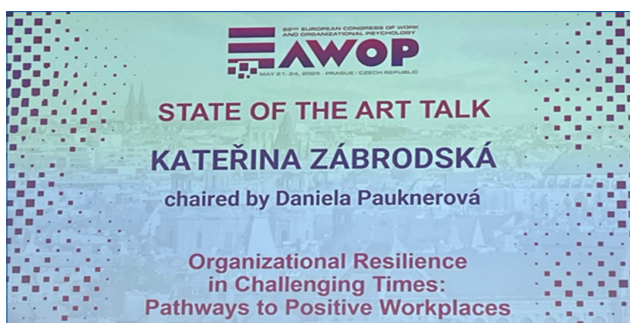
під час війни: *Fred Zijlstra* (Нідерланди); *Dragos Iliescu* (Румунія); *Barbara Smorczewska* (Польща) та ін.

Також українські дослідники *відвідали велику кількість заходів, які проходили на конгресі* (тематичних сесій, лекцій запрошених вчених та ін.) та під час яких обговорено важливі психологічні аспекти діяльності сучасних організацій.

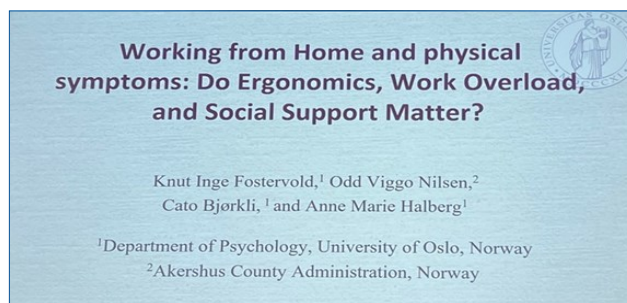
По-перше, на конгресі було наголошено, що суспільні кризи (пандемія, війни, геополітична та економічна нестабільність тощо), які виникають в останні роки, є суттєвими ризиками для ментального здоров'я та благополуччя працівників організацій. Саме тому, як і на попередньому конгресі (EAWOP Congress 2023), що відбувся в Катовіце, найчисельнішими були секції, присвячені проблемам забезпечення психічного здоров'я, благополуччя персоналу організацій, розвитку резильєнтності. Ці теми є значущими і для досліджень, які проводяться в лабораторії організаційної та соціальної психології (Карамушка, 2024; Креденцер, 2024; Терещенко, 2024; Терещенко & Івкін, 2024).

Наголошено, що піклування про психічне здоров'я та благополуччя персоналу організацій — це не розкіш, а необхідність у часи кризи, а резильєнтність — це не лише здатність окремих осіб долати труднощі, а й здатність організаційних систем надавати значущу підтримку персоналу.

По-друге, зазначалось, що останнім часом у результаті потужних соціальних криз з'явилися нові форми роботи — віддалені, дистанційні, гібридні тощо, які мають свої позитивні і водночас негативні сторони та потребують свого спеціального дослідження. Тому на конгресі було

досить багато презентацій, присвячених саме цим аспектам та з'ясуванні того, які психологічні наслідки мають ті чи інші нові форми роботи. Наприклад, результати одного із досліджень показали, що збільшення кількості днів роботи вдома прямо пов'язане з болем і дискомфортом, також із роботою, і опосередковано — з робочим перевантаженням, але не через ергономічні умови, а через відсутність соціальної підтримки та велику кількість днів роботи вдома.

По-третє, наголошувалось на тому, що реальністю діяльності персоналу організацій сьогодні є значна діджиталізація, інтенсифікація, технологізація роботи. Це проявляється, зокрема, в тому, що використання штучного інтелекту (artificial intelligence, AI) та роботів не є «проекцією» роботи на завтра, це вже сьогодні є «реальністю», яка зростає в геометричній прогресії. Звісно, що це позначається на психологічних особливостях роботи працівників та організацій у цілому, які також активно почали досліджуватись. Відповідно значна частина презентацій присвячувалась аналізу впливу AI на роботу, особливостям взаємодії працівників та роботів у змішаних командах (де разом працюють люди, роботи та AI).

По-четверте, з особливою увагою підкреслено, що всі перелічені вище складнощі в організації діяльності персоналу організацій спричиняють пошук нових дієвих інтервенцій та рішень, які допоможуть підтримати психологічне здоров'я, благополуччя та резильєнтність працівників. Акцентовано увагу на те, що психологічне благополуччя — це не лише відсутність хвороби, а й наявність внутрішніх ресурсів для адаптації, які втрачають стійкість під тиском тривалих суспіль-

них потрясінь. Тому активно обговорювались такі психологічні проблеми, як підтримуюче лідерство, дружелюбність в організації, розвиток інтрапренерства (внутрішньоорганізаційного підприємництва), профілактика трудоголізму, перфекціонізму тощо.

Здійснено аналіз негативного впливу токсичних організаційних культур в організації, наприклад, культури експлуатації, на кафедрі, в якій академічні лідери навмисно використовують цькування на робочому місці, як управлінську стратегію для максимізації продуктивності та вилучення праці з підлеглих, або ж примусові тактики, такі як залякування, перевтома та публічне соромлення, для забезпечення дотримання вимог та ефективності роботи. Водночас підкреслювалось при цьому необхідність для організацій розвивати культуру підтримки, яка надає пріоритет справедливості, управлінню робочим навантаженням і згуртованості команди.

Особливо активно обговорювались у багатьох доповідях введення 4-х денного робочого тижня (4DWW), як для роботодавців, так і для працівників. У результаті спеціальних досліджень доведено, що зменшення робочого тижня зумовлює значне покращення показників, які стосуються балансу між роботою та особистим життям, задоволеності роботою та життям.

Загалом можна говорити про те, що організаційні психологи все частіше наголошують на необхідності системної підтримки психічного здоров'я в організаціях шляхом: впровадження стратегій подолання негативних впливів; соціальної підтримки; доступу до психологічної допомоги; зміцнення особистісної резильєнтності; використання позитивного стилю гумору, на відміну від агресивного стилю тощо.

Отже, в цілому участь співробітників Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України у XXII Європейському конгресі з організаційної психології та психології праці сприяла подальшій міжнародній співпраці українських організаційних психологів та визначенню ними пріоритетних напрямів досліджень.

Автори статті висловлюють подяку організаціям, чия спонсорська та організаційна підтримка зробила можливими участь українських психологів у конгресі: Європейській асоціації психології праці та організації (EAWOP); Чеській асоціації психологів праці та організації (ČAPPO); Італійській асоціації психологів — Відділу психології праці та організації (AIP); Швейцарському товариству з питань трудової та організаційної психології (SGAOP).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Карамушка, Л.М. (2024). *Психічне здоров'я особистості в умовах війни: як його зберегти і підтримати* : методичні рекомендації для персоналу організацій. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 48 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741842/>
- Креденцер, О.В. (2024). Тренінг розвитку професійної самоефективності персоналу освітніх організацій в контексті забезпечення їхнього психологічного здоров'я та благополуччя в умовах війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 1(31), 50-59. <https://lib.iitta.gov.ua/740254/>
- Терещенко, К. (2024). Тренінг розвитку комунікативного потенціалу в контексті забезпечення психологічного здоров'я та благополуччя освітнього персоналу в умовах війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 32(2), 96-107. <https://doi.org/10.31108/2.2024.2.32.8>
- Терещенко, К., & Івкін, В. (2024). Тренінг розвитку толерантності до невизначеності як детермінанти забезпечення психологічного здоров'я та благополуччя освітнього персоналу в умовах війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 32(2), 108-118. <https://doi.org/10.31108/2.2024.2.32.9>
- European Agency for Safety and Health at Work. (2025). *22nd Congress of EAWOP — Transforming Working Environments: Challenges & Opportunities*. <https://osha.europa.eu/en/oshevents/22nd-congress-eawop-transforming-working-environments-challenges-opportunities>
- Karamushka, L., Tereshchenko, K., Kredentser, O., & Ivkin, V. (2025). Tolerance for uncertainty and its relationship with mental health and well-being of healthcare workers. In *22nd European Congress of Work and Organizational Psychology (21-24 May 2025, Prague, Czech Republic)*. <https://whova.com/embedded/session/QoWyj%40-%40Y-OMq5Nqjoh7qv-4pleSt-P7WSXjAQhblLM%3D/4644183/?widget=primary>

INTERNATIONAL PARTICIPATION OF RESEARCHERS OF THE INSTITUTE OF PSYCHOLOGY
NAMED AFTER G.S. KOSTYUK OF THE NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF
UKRAINE IN THE ORGANIZATIONAL AND WORK PSYCHOLOGY

Based on the results of the participation of scientists from the G.S. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine in the 22nd European Congress on Organisational Psychology and Work Psychology, 21-24 May 2025, Prague

Liudmyla Karamushka

DSc in Psychology, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Deputy Director for Scientific and Organizational Work and International Scientific Relations, Head of the Laboratory for Organisational and Social Psychology, G.S. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Oksana Kredentser

DSc in Psychology, Professor, Leading Researcher Fellow of the Laboratory for Organisational and Social Psychology, G.S. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Kira Tereshchenko

DSc in Psychology, Leading Researcher Fellow of the Laboratory for Organisational and Social Psychology, G.S. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. Information is presented on the participation of researchers from the G.S. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Sciences of Ukraine in the 22nd European Congress on Organizational and Work Psychology (Congress EAWOP 2025) (May 21-24, 2025, Prague). General data about the congress is provided (number of participants, main forms of work, key topics). The main types of activity of Ukrainian scientists are described: participation in the meeting of the Constituent Council and the General Assembly of EAWOP; presentation of their own scientific research; meetings with leading specialists in this field and determination of forms of further cooperation. The most relevant areas of research discussed at the congress are characterized: ensuring the mental health and well-being of organizational personnel in conditions of social crises; development of personal and organizational resilience of organizational personnel; psychological features of the use of various forms of work organization (remote work, telework, mixed work, etc.); psychological aspects of the impact of artificial intelligence (AI) on work; psychological consequences of the introduction of a 4-day work week (4DWW); features of toxic and supportive organizational cultures, etc.

Keywords: mental health; psychological well-being; resilience; remote work; artificial intelligence; toxic organizational cultures; supportive organizational cultures; organizational psychology; work psychology; congress.

Дата публікації: 30 червня 2025 р.